

7/44318

GK.165

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

13-10-2014

Sayı : 89456481/610- 537
Konu : Yazılı soru önergesi (7/44318)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 04.06.2014 tarih ve 181114 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde yer alan Iğdır Milletvekili Sayın Pervin BULDAN tarafından verilen 7/44318 esas numaralı yazılı soru önergesine verilen cevap ekte sunulmaktadır.
Gereğini arz ederim.

Faruk ÇELİK
Bakan

Ek: Cevap (3 sayfa)

**İĞDIR MİLLETVEKİLİ SAYIN PERVİN BULDAN'IN 7/44318 ESAS NUMARALI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun amacı; işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinde en iyi koşulları hedefleyerek, işyerlerinin mevcut durumunun sürekli iyileştirilmesi olmuştur. Bu amaçla, kamu, özel sektör ya da çalışan sayısı ayrımı yapılmaksızın tüm işyerleri ve çalışanlar Kanun kapsamına alınmış olup kanunda işverenlere genel bir önleme yaklaşımını benimseyen risk değerlendirmesi yapmak/yaptırmak yükümlülüğü getirilmiştir. Bu sayede, iş kazaları olmadan ya da meslek hastalıklarına yakalanmadan önce işyerinde iş sağlığı ve güvenliğine yönelik koruyucu ve önleyici tedbirler alarak çalışanların sağlıklı ve güvenli bir ortamda işlerini yürütmelerini sağlamak amaçlanmıştır.

İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununda risklerden korunmak için öncelikli olarak kaynağında önleme temel alınmıştır. Kanunun 5'inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde işverenin yükümlülüklerini yerine getirirken göz önünde bulundurması gereken hususlardan biri olarak da "risklerle kaynağında mücadele etmek" vurgulanmaktadır. Ayrıca bu husus 29.12.2012 tarihli ve 28512 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliğinin 10'uncu maddesinin birinci fıkrasında ele alınmış olup kanun ve yönetmeliklerde de belirtildiği üzere öncelikli hedef, kaynağında mücadele olarak belirtilmiştir.

MADDE 10 – (1)

"b) Risk kontrol tedbirlerinin kararlaştırılması: Riskin tamamen bertaraf edilmesi, bu mümkün değil ise riskin kabul edilebilir seviyeye indirilmesi için aşağıdaki adımlar uygulanır.

- 1) Tehlike veya tehlike kaynaklarının ortadan kaldırılması.
 - 2) Tehlikelinin, tehlikeli olmayanla veya daha az tehlikeli olanla değiştirilmesi."
- hükmü yer almaktadır.

Bununla birlikte, Türkiye'de İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Koşullarının İyileştirilmesi Projesi (İSGİP) kapsamında maden sektörüne yönelik aşağıda belirtilen rehberler hazırlanmıştır;

- KOBİ'ler için İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Rehberi: Risk Değerlendirmesi, İSG Performans İzleme ve Sağlık Tehlikeleri, MADEN SEKTÖRÜ: Mermer
- KOBİ'ler için İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Rehberi: Risk Değerlendirmesi, İSG Performans İzleme ve Sağlık Tehlikeleri, MADEN SEKTÖRÜ: Kömür
- KOBİ'ler için İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Rehberi:

"Yeraltı ve Yerüstü Maden İşletmelerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Rehberi" hazırlanmış ilgili taraflara gönderilmiş, Bakanlığımız internet sayfasında yayınlanmıştır.

"Türkiye'de İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Koşullarının İyileştirilmesi Projesi (İSGİP)" kapsamında madencilik sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin işveren, işveren vekilleri ve iş güvenliği uzmanlarına yönelik "İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi (İSG-YS)" konusu da dahil olmak üzere çeşitli konular hakkında bilgi verilmesini amaçlayan eğitim ve bilgilendirme toplantıları gerçekleştirilmektedir. Bu eğitim ve bilgilendirme toplantıları ile birlikte; madencilik sektöründe faaliyet gösteren işletmelerde, iş sağlığı ve güvenliği yönetim sistemleri ve ilgili eğitim konuları pratik ve teorik uygulamalar yapılarak incelenmiş ve söz konusu uygulamaların maden işletmelerinde yürütülebilir hale getirilmesi noktasında önemli bir aşama kaydedilmiştir. Bu kapsamda metal, maden ve inşaat sektörlerine yönelik oluşturulan sektör bazlı İSG yönetim sistemlerinin TSE tarafından standart/kriter olarak yayımlanmasına yönelik TSE ile görüşmelerimiz sürmektedir.

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 176 numaralı sözleşmesinin AB ülkelerince onaylanması durumu incelendiğinde, birçok Avrupa ülkesi tarafından halen değerlendirme

aşamasında olduğu, imzalayan AB ülkelerinin ise çok büyük bir bölümünün ülkemizde olduğu kadar madencilik faaliyetleri bulunmadığı görülmektedir. Söz konusu Sözleşme, ülkemiz iş sağlığı ve güvenliği mevzuatı ile maden mevzuatına genel olarak uyumlu bulunmakla birlikte söz konusu sözleşmenin onaylanabilirliği konusunda Bakanlığımızca çalışmalar başlatılmıştır. Madenlere yönelik iş sağlığı ve güvenliği mevzuatı 6331 sayılı Kanunun yayınlanması ile 2013 yılında yenilenmiş ve gerek AB mevzuatı gerekse gelişmiş ülkelerin mevzuatlarına eş değer hale getirilmiştir. Bu kapsamda, 19.09.2013 tarihli ve 28770 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği, Avrupa Birliğinin maden sektörüne yönelik 92/104/EEC ve 92/91/EEC sayılı iki temel direktifi ile “Maden ve Taş Ocakları İşletmelerinde ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı ve Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük” temel alınarak hazırlanmıştır. Söz konusu düzenleme ile yer altı, yerüstü ve sondajla maden çıkarılan işyerlerinde çalışanların sağlık ve güvenliğinin korunması için uyulması gerekli asgari şartlar belirlenmiştir.

Mevzuatta kaçış ve yaşam odaları hususu incelendiğinde; 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun;

“MADDE 4 – (1) İşveren, çalışanların işle ilgili sağlık ve güvenliğini sağlamakla yükümlü olup bu çerçevede,

a) Mesleki risklerin önlenmesi, eğitim ve bilgi verilmesi dâhil her türlü tedbirin alınması, organizasyonun yapılması, gerekli araç ve gereçlerin sağlanması, sağlık ve güvenlik tedbirlerinin değişen şartlara uygun hale getirilmesi ve mevcut durumun iyileştirilmesi için çalışmalar yapar.”

MADDE 10–(1) İşveren, iş sağlığı ve güvenliği yönünden risk değerlendirmesi yapmak veya yaptırmakla yükümlüdür. Risk değerlendirmesi yapılırken aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

- a) Belirli risklerden etkilenecek çalışanların durumu.
- b) Kullanılacak iş ekipmanı ile kimyasal madde ve müstahzarların seçimi.
- c) İşyerinin tertip ve düzeni.
- ç) Genç, yaşlı, engelli, gebe veya emziren çalışanlar gibi özel politika gerektiren gruplar ile kadın çalışanların durumu.

(2) İşveren, yapılacak risk değerlendirmesi sonucu alınacak iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri ile kullanılması gereken koruyucu donanım veya ekipmanı belirler.

(3) İşyerinde uygulanacak iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri, çalışma şekilleri ve üretim yöntemleri; çalışanların sağlık ve güvenlik yönünden korunma düzeyini yükseltecek ve işyerinin idari yapılanmasının her kademesinde uygulanabilir nitelikte olmalıdır.

(4) İşveren, iş sağlığı ve güvenliği yönünden çalışma ortamına ve çalışanların bu ortamda maruz kaldığı risklerin belirlenmesine yönelik gerekli kontrol, ölçüm, inceleme ve araştırmaların yapılmasını sağlar.

MADDE 12 – (1) Ciddi, yakın ve önlenemeyen tehlikenin meydana gelmesi durumunda işveren;

a) Çalışanların işi bırakarak derhal çalışma yerlerinden ayrıлып güvenli bir yere gidebilmeleri için, önceden gerekli düzenlemeleri yapar ve çalışanlara gerekli talimatları verir.”

hükmü ile birlikte, Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliğinin,

“MADDE 7 – (1) İşveren, patlama ve yangın çıkmasını ve bunların olumsuz etkilerini önlemek üzere, patlayıcı ve sağlığa zararlı ortam havasının oluşmasını önlemek, yapılan işlemlerin doğası gereği patlayıcı ortam oluşmasının önlenmesi mümkün değilse patlayıcı ortamın tutuşmasını önlemek, patlama ve yangın başlangıçlarını tespit etmek, yayılmasını önlemek ve mücadele etmek için yapılan işe uygun tedbirler alır.

MADDE 8 – (1) İşveren, bir tehlike anında çalışanların çalışma yerlerini en kısa zamanda ve güvenli bir şekilde terk edebilmeleri için uygun kaçış ve kurtarma araçlarını sağlar ve kullanıma hazır bulundurur.

MADDE 9 – (1) İşveren, işyerinin bütününde gerekli haberleşme ve iletişim sistemini kurar.

(2) İşveren, ihtiyaç halinde yardım, kaçış ve kurtarma işlemlerinin derhal uygulamaya konulabilmesi için gerekli uyarı ve diğer iletişim sistemlerini hazır bulundurur.”

Söz konusu yönetmeliğin,

“EK 1-

5.3.3. 02.07.2013 tarihli ve 28695 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik hükümleri saklı kalmak kaydı ile çalışanların zararlı ortam havasına maruz kalabilecekleri yerlerde yeterli sayıda uygun solunum ve canlandırma ekipmanı bulundurulur. Bu yerlerde bu ekipmanı kullanabilecek eğitime sahip yeterli sayıda çalışan bulunur. Bu ekipman uygun yerlerde saklanır ve korunur.

5.4.6. Kendiliğinden yanmaya elverişli madenlerde, bekleme barajları dahil olmak üzere gerekli tedbirler alınır ve bu madenlerde 1.3.1 numaralı madde gereğince denetimler yapılır. Barajların açılmasında gerekli güvenlik tedbirleri alınır. Bu barajlar hazırlanacak olan planlarda gösterilir.

14.3. Yer altı ve yerüstü maden işyerlerinde arama, kurtarma ve tahliye ekiplerinin hızlı ve etkili bir şekilde müdahale edebilmesi için uygun bir kurtarma istasyonu kurulur. Ancak, yarıçapı en çok 50 kilometre olan alan içinde bulunan maden işyerleri, merkezi bir yerde, ortaklaşa bir kurtarma istasyonu kurabilirler. Bu hüküm, aynı işyerinin çeşitli ocakları için de geçerlidir. İşyerleri, bu istasyonun kuruluş ve yönetim giderlerini, çalıştırdıkları çalışanların sayısına göre aralarında paylaşırlar.

16.2. İşyerinin büyüklüğü, yapılan işin niteliği ve kaza riskine göre işyerinde bir ya da daha fazla ilk yardım odası bulunur. Bu odalarda, kaza halinde yapılacak işleri belirten ilk yardım talimatı kolay görülebilecek şekilde asılır.”

hükümleri yer almaktadır. Dolayısıyla mevzuatta yer alan hükümlerde, işyerinde önlem alınmasını temin etmek üzere işverene çok sayıda yükümlülük verilmiş ve gelişen teknoloji ve yeni mevzuat yaklaşımına uygun olarak adı kaçış ve yaşam odası olarak belirtilmese dahi çalışma ortamında her türlü tedbirin alınması gerektiği belirtilmiştir.

Bakanlığımız, tüm madencilik sektörünü kapsayacak şekilde iş sağlığı ve güvenliği teftiş politikası olarak koruyucu ve önleyici yaklaşımı esas almış ve programlanmış teftişler ile eğitim çalışmalarını bir arada yürüterek ülkemizdeki iş sağlığı ve güvenliği bilincini yükseltmeyi benimsemiştir. Bu kapsamda özellikle ölümlü iş kazalarının sıklıkla karşılaşıldığı yer altı kömür işyerlerinden havza halinde üretim yapılan işyerlerinde yılda iki olmak üzere yer üstü ocakları ile yer altı maden ocaklarının teftişleri yıllık programlı teftişler halinde sürdürülmektedir.

Maden teftiş politikamız kapsamında;

- Çift yol bağlantısı,
- Mekanik havalandırma,
- Yedek havalandırma grubu,
- Yedek enerji kaynağı,
- Patlamaya karşı korumalı (exproof) ekipman,
- Merkezi izleme sistemi,
- Solunum ve canlandırma ekipmanı,
- Kademe yüksekliğinin uygun olmaması,

noksanlıklarının bulunduğu maden işyerlerinde durdurma işleminin uygulanması sağlanmıştır.

Bu politika kapsamında son on yıl içerisinde gerçekleştirilen teftişler ve teftiş sonucunda işyerlerinde uygulanan durdurma kararları ile ilgili bilgiler aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Son 10 Yıl İçerisinde Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönünden Gerçekleştirilen Teftişler		
Yıl	Teftiş	Kapatma- Durdurma
2005	1.326	2
2006 Ocak-Ekim	915	4
2006 Ekim - 2007 Eylül	1.465	12
2008	1.603	34
2009	1.147	6
2010	1.413	59
2011	1.312	46
2012	543	58
2013	1.047	54
2014 Nisan sonu	285	7
Toplam	11.056	282

Maden sektöründe faaliyet gösteren 1385 işyerine idari para cezası uygulanmıştır.

Bakanlığımız tarafından gerçekleştirilen programlı teftişler dışında kalan; ihbar, şikâyet vb. talepler üzerine veya Bakanlığımıza intikal ettirilen evraklardan teftiş konusunda olanlar ile kitle iletişim araçlarına yansıyan veya kamuoyunun dikkatini çeken olay yahut uyuşmazlıklar veya benzeri hususlarla ilgili iş müfettişlerimiz tarafından inceleme teftişleri gerçekleştirilmektedir.

Eynez Köyü Karanlıkdere Mevkii Soma Manisa adresinde bulunan Soma Kömürleri A.Ş. Yer altı Kömür İşletmesi unvanlı işyerinde yer altı ocağında meydana gelen iş kazasına müteakip Bakanlığımızca derhal inceleme başlatılmış olup, iş kazasına ilişkin teftiş devam etmektedir. Kazanın sebebi, ortaya çıkış nedeni ve kaza ile ilgili tüm bilgiler teftişin sonuçlanmasıyla ortaya çıkacaktır.